

Jan Paweł II Pach

Wniebowzięcie Matki Bożej w kerygmie Prymasa Wyszyńskiego

Salvatoris Mater 2/4, 161-169

2000

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Pasterskie przepowiadanie Sługi Bożego Stefana Kardynała Wyszyńskiego, które stanowi dziś ogromną bibliotekę jego dziedzictwa i liczy dziesiątki tysięcy stron maszynopisów, dopiero w niewielkiej mierze zostało przybliżone polskiemu czytelnikowi w publikacjach książkowych. Jesteśmy u początku drogi przypominania sobie spuścizny, którą karmiły się pokolenia czasu jego posługi Kościołowi. Niewiele też pamiętają ci, którzy Prymasa słuchali; może czasem pojedyncze kazanie, jakąś ciekawszą myśl. Dobrze będzie czasem powracać do jego słowa, w którym zawarte są również doniosłe myśli teologiczne. Okazje są następujące: 50-lecie dogmatu Wniebowzięcia Matki Bożej oraz ogłoszony Rok Stefana Kardynała Wyszyńskiego. Mamy nadzieję, że ten właśnie rok, rok 2001, pomoże Polsce na nowo oddychać wolnością bez kompleksów, europejskością o dwóch płucach, wschodnim i zachodnim, oraz poszanowaniem nawet kruszyn, które spadają z polskiego rodzinnego stołu.

Tematyka maryjna była jednym z wiodących tematów przepowiadania Prymasa. Bardzo często zawarte są w niej oryginalne intuicje teologiczne, podane przystępnym językiem niekiedy wielkim rzeszom wiernych. Takim tematem jest też prawda o wniebowzięciu Maryi, z duszą i ciałem, do chwały wiecznej, co oznacza osiągnięcie przez Maryję, jako pierwszą z ludzi, pełni szczęścia i celu ostatecznego przeznaczenia człowieka. Prawda ta, jeden z czterech dogmatów maryjnych, nie wyróżnia się jakimiś szczególnymi nowościami w nauczaniu Prymasa, jednakże warto ją przypomnieć.

Jan Pach OSPPE

Wniebowzięcie Matki Bożej w kerygmie Prymasa Wyszyńskiego

SALVATORIS MATER
2(2000) nr 4, 161-169

1. Macierzyńska obecność Maryi w Kościele

Wzięcie Maryi do chwały nieba Wyszyński wiąże bardzo ściśle z Jej macierzyństwem wobec Syna Bożego oraz z macierzyństwem wobec wszystkich ludzi, odrodzonych do życia w Bogu przez mękę, śmierć i zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa. To macierzyństwo Maryi widzi on jako „macierzyństwo paschalne”, gdyż jest ono realizacją przejścia od macierzyństwa fizycznego wobec Jezusa do

duchowego macierzyństwa wobec Kościoła. Jako Matka Głowy Kościoła i doskonała uczennica Ducha Świętego, formowała Ona swoją wiarą pierwszy Kościół w Jerozolimie, aby był otwarty na świętość i światło Ducha Świętego. Maryja była mistrzynią nie tylko dla rodzącego się Kościoła, ale jest nią również w jego pielgrzymowaniu poprzez historię. Ta kontynuacja macierzyńskiej funkcji Maryi nabiera charakteru Jej autorealizacji¹. Osiągnięcie przez Nią pełni chwały i oglądanie Boga twarzą w twarz, które wysłużył nam Chrystus, Prymas widział jako warunek konieczny macierzyństwa Maryi w Kościele.

Obecność Maryi pośród rodzącego się Kościoła w Wieczerniku Jerozolimskim jest wzorem Jej obecności w Kościele pielgrzymującym do niebieskiej Ojczyzny². Ona, która weszła raz w zbawczą historię, poprzedza wierzących w ich pielgrzymce ku Chrystusowi³, podtrzymując nie tylko pierwsze kroki Kościoła, ale całe jego zbawcze pośrednictwo na ziemi⁴. Widzenie Maryi jako człowieka wybranego przez Boga, który został wzięty do nieba, aby prowadzić ludzi do niebieskiej Ojczyzny śladami Chrystusa oraz drogą własnego doświadczenia wiary, uprzedza w przepowiadaniu Wyszyńskiego nauczanie soborowe⁵.

Wyszyński podkreślał, że Maryja jest zawsze z Kościołem, aby mu służyć; jest Służebnicą Pana i Służebnicą Kościoła⁶. Widzialnym momentem i miejscem przemiany służby Maryi Jezusowi w służbę Kościołowi jest Wieczernik Zielonych Świąt i wydarzenie Zesłania Ducha Świętego. Jest to czytelny początek diakonii eklezjalnej Maryi, którą Ona będzie pełniła aż do końca czasów; po wniebowzięciu zmienił się tylko sposób Jej posługi, ale trwa nieustannie ta sama macierzyńska opieka⁷.

Kerygmę Prymasa charakteryzuje nieustanne podkreślanie aktualności osoby i misji Maryi, która jest nie tylko osobą historyczną, ale przynależy do pielgrzymującego Kościoła, nadając mu macierzyń-

¹ S. WYSZYŃSKI, *Kazania i Przemówienia Autoryzowane*, t. 20, (Piekary Śląskie 13.06.1965), 363 (dalej KPA). Ten zbiór kazań i przemówień autoryzowanych Prymasa znajduje się w Ośrodku dokumentacji w Warszawie, ul. Dziekania 1.

² KPA, t. 18, 413 (Warszawa 24.12.1964).

³ KPA, t. 12, 193 (Warszawa 28.09.1962); KPA, t. 12, 211 (Włocławek 30.09.1962).

⁴ KPA, t. 12, 67 (Okulice 9.09.1962); KPA, t. 30, 61 (Zaborów 26.09.1968).

⁵ Por. KPA, t. 4, 102 (Poznań 19.03.1958); KPA, t. 12, 67 (Okulice 9.09.1962); KPA, t. 12, 193 (Warszawa 29.09.1962); KPA, t. 13, 190 (Warszawa 31.12.1963).

⁶ KPA, t. 12, 193 (Warszawa 28.09.1962).

⁷ S. WYSZYŃSKI, *Wypełniamy Jasnogórskie Śluby Narodu*, Jasna Góra 1957, 12; KPA, t. 11, 179 (Warszawa 28.03.1962); KPA, t. 24, 473 (Warszawa 19.03.1966); KPA, t. 38, 38 (Wieluń 5.09.1971); KPA, t. 57, 185 (Warszawa 16.04.1977).

skie oblicze⁸. Maryja, która była obecna w ziemskim życiu Jezusa, jest również obecna w życiu Kościoła, gdzie Chrystus kontynuuje swoją zbawczą misję. Ta obecność Maryi nie jest jakimś tylko symbolizmem, ale konkretną rzeczywistością; Matka Jezusa jest obecna zawsze przy boku Syna.

Prymas mówił językiem prostym, ale bardzo konkretnym i głębokim teologicznie. Bardzo oryginalna jest jego myśl o spokrewnieniu Maryi z Trójcą Świętą, która to tajemnica jest radosną zapowiedzią naszego udziału w chwale niebieskiej. *Maryja nie jest zabytkiem – nauczał – wzięta do nieba, jest tam w sposób rzeczywisty i współdziała z Synem w prowadzeniu rodziny ludzkiej do Ojca. Maryja jest wszczepiona w tajemnicę Trójcy Świętej, dzięki wcieleniu Syna Bożego. [...] Mówi się – Krewniczka Trójcy Świętej, (gdyż) wszczepiona jest w Trójcę Świętą przez Boga – Człowieka, na tyle, na ile On jest człowiekiem, na ile człowieczeństwo swoje, zespolone ze Słowem przez unię hipostatyczną, bierze właśnie z Niej⁹.*

Wyszyński podkreślał w swoich kazaniach, że Maryja zasiada po prawicy Jezusa, jako pierwsza z tych, którzy uwierzyli Jego słowu. Wziętą do nieba Maryję przedstawiał on jako *pierwszego człowieka spokrewnionego z Trójcą Świętą, jak do tego jesteście wszyscy powołani przez chrzest, zasiadać po prawicy Syna¹⁰*. Jednakże obecność w niebie jest jeszcze mocniejszą obecnością na ziemi, pośród sióstr i braci Jezusa, gdyż jest obecnością, która może przenikać wszystko, obecnością taką samą jak wszechobecność zmartwychwstałego i uwielbionego Jezusa.

2. Wniebowzięta Siostra pielgrzymującej ludzkości

Apokaliptyczne objawienie Maryi na horyzoncie ludzkiej historii jest dla Wyszyńskiego namacalnym znakiem tej obecności i udziału Maryi w życiu Kościoła w ciągu historii świata. Prymas odwołuje się do obrazu niewiasty z *Księgi Rodzaju* i – nie wchodząc w ścisłą egzegezę biblijnego tekstu – widzi jej realizację w niewieście z *Księgi Apokalipsy*. Maryja wypełnia odwieczny plan Stwórcy, zapowiedziany u początku dziejów ludzkości, gdy po grzechu człowieka Pan Bóg wlał w jego serce nadzieję zwycięstwa nad złem i powrotu do utraconej przyjaźni ze Stwórcą. Objawienie wniebowziętej Matki Jezu-

⁸ S. WYSZYŃSKI, *Gody w Kanie*, Paryż 1962, 28; por. KPA, t. 20, 240-241 (Jasna Góra 3.05.1965).

⁹ KPA, t. 21, 56 (Stryżawa 1.08.1965).

¹⁰ KPA, t. 18, 65 (Jasna Góra 15.08.1964).

sa i Matki wszystkich wierzących, u początku dziejów Kościoła, ma służyć powiewowi nadziei we wspólnocie uczniów Jezusa, że również oni zwyciężą zło, jeżeli bezgranicznie zaufają Bogu.

Dogmat wniebowzięcia Matki Bożej Wyszyński interpretuje zgodnie z nauczaniem Papieża Piusa XII w encyklice *Munificentissimus Deus*¹¹, który nie wypowiada się wprost co do śmierci czy nieśmiertelności Maryi¹². Prymas opowiada się raczej za tezą o śmierci Maryi i Jej natychmiastowym, uprzednim zmartwychwstaniu¹³. Interesuje go nie tyle sposób, to ciągle otwarte „jak to się stało”, lecz przede wszystkim przyczynowość takiej decyzji i działania Boga, „dlaczego” wniebowzięcia Maryi do chwały niebieskiej. Wyszyński odpowiada, że całe Jej ziemskie życie było „dojrzwaniem do nieba”, do chwały przy boku Syna, który w ten sposób wynagrodził Jej całą służbę, a przede wszystkim postawę wiary ufnej i otwartej na Boże korekty¹⁴. Maryja, która odegrała jedyną rolę w zbawczym planie, doświadczyła w sposób pełny, jako pierwsza z ludzi, owoców odkupienia, dokonanego przez Chrystusa; nie doświadczyła rozpadu śmiertelnego ciała, lecz po śmierci natychmiast została wzięta do chwały nieba¹⁵.

W nauczaniu Wyszyńskiego wniebowzięcie Maryi ukazywane jest jako konsekwencja Jej życia wiary oraz jako przywilej, swoiście „konieczny”, gdyż Ta, która pozostawała w łonie śmiertelnej ludzkości, została już podniesiona do pierwotnej sprawiedliwości w tajemnicy niepokalanego poczęcia¹⁶. Zabranie Jej do nieba z duszą i ciałem jest konsekwencją tej uprzedniej decyzji Boga, jest owocem całkowitego napełnienia łaską niepokalanością, uświęcenia przez Ducha Świętego, który sprawił, że Maryja mogła stanąć przed Stwórcą twarzą w twarz, jak prarodzice po stworzeniu, cali dobrzy i cali święci. Tę zdolność oglądania Boga Maryja potwierdziła w ziemskim życiu nieprzerwaną komunią i posłuszeństwem wiary Bogu, więc nie było przeszkód, aby zaraz po śmierci mogła stanąć przed Bogiem. Nie musiała, jak inni ludzie, którzy obciążeni grzechem pierworodnym i popełniający grzechy w życiu, muszą odbywać drogę oczysz-

¹¹ PIUS XII, *Munificentissimus Deus*, AAS 42(1950) 753-773.

¹² Por. TAMŻE, 770.

¹³ Por. S. WYSZYŃSKI, *Listy Pastorskie Prymasa Polski*, Paris 1975, 202-204 (dalej: LPPP); TENŻE, *Kazania maryjne, wygłoszone w Laskach, w latach 1943-44*, Laski 1960, 31 (*maszynopis*); KPA, t. 34, 247 (Kowalewo 23.08.1970); KPA, t. 40, 344 (Jasna Góra 15.08.1972).

¹⁴ S. WYSZYŃSKI, *Kazania maryjne...*, 12-13.

¹⁵ LPPP, 203.

¹⁶ KPA, t. 18, 69 (Jasna Góra 15.08.1964); KPA, t. 24, 415 (Jasna Góra 15.08.1966); KPA, t. 30, 145 (Rzym 8.12.1968).

czenia i dojrzewania do świętości, gdy Bóg im odsłoni swe świetlane oblicze Ojca.

Wniebowzięcie Maryi, które świadczy o wolności osoby ludzkiej od śmierci i rozpadu ciała, jest - według Wyszyńskiego - dojściem do nieba pierwszego człowieka w pełni odrodzonego w Chrystusie. Chrystus otworzył drogę ludzkości ku Bogu, wnosząc naturę ludzką do nieba, lecz dopiero w Maryi ludzie mają swojego reprezentanta po prawicy Boga. Wraz z wniebowzięciem Maryi i z Jej obecnością przy boku Syna, droga ku niebu, wskazana przez Jezusa, po raz pierwszy została otwarta; przez Maryję został przetarty szlak mesjańskiej radości i nadziei powrotu w ramiona miłosiernego Ojca¹⁷. W Maryi, która jest obecna w niebie po prawicy Syna, droga wskazana przez Jezusa została podjęta przez całą odkupioną ludzkość; Maryja podjęła ją w naszym imieniu jako najwspanialszy przedstawiciel ludzkości¹⁸.

3. Niebiańska Matka

Wraz z wniebowzięciem Maryi po prawicy Boga zasiada „tych Dwoje z ziemi”, Bóg-Człowiek i Jego Matka. Jest to „wielki znak na niebie”, gdyż widzimy Syna Bożego w ramionach Matki; ludzkość natomiast, prowadzona przez ten „znak”, pielgrzymuje do niebieskiej ojczyzny, aż wszyscy ludzie będą doprowadzeni i oddani w ręce Stworzyciela¹⁹. Wniebowzięcie oznacza początek rozciągnięcia macierzyństwa Maryi, które rozpoczęło się widzialnie we wspólnocie paschalnej w Jerozolimie, na cały Kościół²⁰. Jest to obecność duchowa, ale rzeczywista, w tajemnicy obecności Chrystusa pośrodku swego Kościoła²¹.

W jednym z kazań jasnogórskich Wyszyński mówił: *Pamiętamy, że Jezus Chrystus, odchodząc do Ojca, zapowiedział: „Idę przygotować wam miejsce. A gdy odejdę i przygotuję wam miejsce, przyjdę powtórnie i zabiorę was do siebie” (J 14, 2-3). Naprzód przygotował miejsce dla swej Matki, Bogurodzicy Dziewicy. Słuszne było, że Ona została wzięta – z duszą i ciałem – do nieba. Można powiedzieć, że obecnie w obliczu Boga w Trójcy Świętej Jedyne jest Bóg Człowiek i Matka Boga-Człowieka, co nas ludzi powołanych do pokrewieństwa*

¹⁷ S. WYSZYŃSKI, *Matka Syna Człowieczego*, Poznań 1984, 148-149.

¹⁸ Por. TAMŻE.

¹⁹ TAMŻE.

²⁰ KPA, t. 19, 60 (Wołomin 6.01.1965); KPA, t. 34, 158 (Warszawa 6.08.1970).

²¹ Por. LPPP, 203; S. WYSZYŃSKI, *Matka Syna...*, 150.

z Bogiem ogromnie raduje. Pamiętamy też dzisiaj, że gdy grzech zamknął człowiekowi bramy do raju, otworzyła nam je łaska, której pełna była Maryja. Pamiętamy też o tym, że Ona - Królowa aniołów i wszystkich świętych, została wywyższona ponad wszystkie niebiosy i nieustannie przedstawia swojemu Synowi nasze prośby. Dziś przypominamy sobie również to, że dla nas wszystkich otwarta jest droga do nieba. Syn Boży przyszedł na ziemię, aby ukazać nam niebo i zabrał tam Matkę swoją, aby Ona nieustannie przypominała Mu dzieci Boże, które na Kalwarii oddał Jej w szczególną opiekę²².

W tej wypowiedzi, a takich można by przytoczyć o wiele więcej, Prymas w sposób katechizmowy ukazuje, z jednej strony jedyność, niepowtarzalność i wyjątkowość wniebowzięcia Maryi, z drugiej zaś strony przekonuje, że Jej droga do nieba jest również i naszą drogą, chociaż odległą w czasie. Wyszyński nigdy - przynajmniej w tekstach, które analizowałem - nie wypowiadał się na temat czasu naszego osiągnięcia chwały nieba, czy ma to miejsce zaraz po śmierci, albo po jakimś czasie oczyszczenia, czy też przy końcu dziejów ludzkości. Zawsze widział on Maryję jako pierwociny ludzkości, która może oglądać oblicze Boga, jak oglądała je po stworzeniu i umieszczeniu w ziemskim raju.

W innym kazaniu jasnogórskim, w którym Prymas ukazywał dogmat wniebowzięcia jako prawdę wiary, której sprawdzić nie można tutaj w żaden sposób, mówił on do wielkiej rzeszy pielgrzymów: *Sądzę, że uroczystość tego rzędu, jaką jest wspomnienie wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, wymaga od nas przede wszystkim wyznania wiary, bo Maryja wzięta jest w niebo z duszą i ciałem. Nie ma żadnego materialnego znaku z Jej życia na tej ziemi, nie ma żadnych relikwii, cała wzięta została do nieba. Chociaż posiadamy relikwie świętych, nie ma żadnej materialnej pamiątki - związanej z Matką Boga Człowieka, z Bogurodzicą Dziewicą, Bogiem sławioną Maryją - nic nie pozostało poza Jej duchową mocą. Dlatego też mamy w oczach tylko obraz „Niewiasty obleczonej w słońce”, przypomniany nam dzisiaj przez Kościół Chrystusowy w liturgii słowa. A więc - akt wiary. Jednakże Maryja działa nadal, działa jeszcze dziś²³.*

To Jej działanie staje się widoczne i skuteczne w Kościele Syna. Wniebowzięta Maryja jest eschatologicznym obrazem Kościoła. Jej wejście do stanu chwały zakłada Jej przemienienie oraz uwielbienie. Te prerogatywy Maryi widoczne są, według interpretacji Wyszyńskiego, w „wielkim znaku”, poprzez który Bóg zapowiada Kościołowi

²² TENŻE, *Głos z Jasnej Góry*, Warszawa 1984, 411-412.

²³ TAMŻE, 437.

to, do czego przeżywania wezwana jest cała wspólnota wierzących. Ukazanie się Maryi na horyzoncie pielgrzymki Kościoła, już po Jej wniebowzięciu, jest konsekwencją Jej drogi wiary oraz potwierdzeniem wypełnienia testamentu Jezusa na Kalwarii²⁴.

4. Obecna w niebie i na ziemi

W objawieniu apokaliptycznym niewiasty Kardynał widzi przede wszystkim Maryję, choć nie wyklucza obrazu Kościoła, i wskazuje na bezpośrednią relację pomiędzy Maryją i Kościołem, opartą na słowach testamentu Jezusa. Objawienie apokaliptycznej niewiasty jest czytelnym znakiem dla wszystkich wierzących, że uniwersalne i eschatologiczne macierzyństwo Maryi obejmuje tych wszystkich, którzy żyją w Chrystusowym Kościele.

Wyszyński podkreśla przede wszystkim znaczenie mariologiczne wizji niewiasty z Apokalipsy, natomiast znaczenie eklezjologiczne jest na drugim miejscu i opiera się na figurze Maryi, która jest wzorem i Matką Kościoła²⁵. Końcowe zwycięstwo niewiasty nad smokiem oznacza wypełnienie prorocstwa z *Księgi Rodzaju* (3, 15); jest to zwycięstwo Maryi, jako Matki Mesjasza, odniesione w imieniu tych wszystkich, którzy *strzegą przykazań Boga i mają świadectwo Jezusa* (Ap 12, 17), ponieważ jest Ona również Matką wszystkich wierzących w Chrystusa²⁶, przykładem dla wszystkich²⁷ oraz znakiem wiary dla całej wspólnoty kościelnej²⁸. Wyszyński odwołuje się do samej liturgii, która widzi w tym znaku bezpośrednie odniesienie do błogosławionej Dziewicy, Matki Kościoła i jego Obrazu²⁹.

W takiej interpretacji Wyszyńskiego Maryja ukazywana jest jako Matka, która nie należy tylko do historii, lecz do *dzisiaj* Kościoła i swoją współpracą z Chrystusem nadaje Kościołowi macierzyńskie oblicze³⁰. Jak Chrystusowi Bóg dał Matkę, tak dał Ją również Kościołowi; Maryja była obecna w ziemskim życiu Chrystusa, i jest obecna również w życiu Kościoła³¹. Maryja nie jest „dodatkiem” do historii Ko-

²⁴ Por. TENŻE, *Matka Syna...*, 149-150.

²⁵ Por. KPA, t. 43, 104 (Góra Kalwaria 20.05.1973); KPA, t. 51, 181 (Głogowice 14.09.1975); KPA, t. 54, 138 (Niepokalanów 09.06.1976).

²⁶ Por. S. WYSZYŃSKI, *Głos...*, 68, 97, 98, 161; TENŻE, *Gody...*, 29; TENŻE, *Matka Syna...*, 149, 150; KPA, t. 30, 290 (Warszawa 29.12.1968).

²⁷ Por. KPA, t. 9, 444 (Warszawa 08.12.1961).

²⁸ Por. KPA, t. 32, 49-50 (Jasna Góra 15.08.1969).

²⁹ KPA, t. 27, 130 (Licheń 15.08.1967).

³⁰ S. WYSZYŃSKI, *Gody...*, 28.

³¹ Por. TENŻE, *W świątlach tysiąclecia*, Kraków 1981, 32.

ścioła na ziemi, lecz należy do istoty tajemnicy obecności Chrystusa w Jego Kościele³². Interpretacja maryjna niewiasty z Apokalipsy opiera się u Wyszyńskiego na przekonaniu, że *Maryja jest zawsze aktywna w swoim macierzyństwie*³³. Nie można sobie wyobrazić Kościoła bez Maryi³⁴, gdyż Kościół rodzi nowe dzieci, dlatego, z woli Bożej, nad ich narodzeniem musi czuwać Matka Życia³⁵. Maryja jest obecna w Kościele bardziej niż znak wielki, jako Matka, która zawsze jest uważna, wrażliwa i czuwająca, gotowa do poświęceń dla swoich dzieci³⁶.

W ten sposób widzimy w nauczaniu Wyszyńskiego przejście od dalekiej i symbolicznej figury niewiasty do konkretnej i dotykanej macierzyńskiej obecności Matki, która czuwa nad rodzeniem się nowych dzieci Bożych³⁷. Macierzyństwo Maryi staje się wzorem macierzyństwa Kościoła, który rodzi wierzących³⁸, zaś te dwa macierzyństwa nawzajem siebie zakładają i uzupełniają³⁹.

Teologia kerygmatyczna Prymasa od samego początku włącza tajemnicę Maryi w rozległy wymiar tajemnicy Chrystusa i Kościoła. Maryja jest ukazywana jako aktywne narzędzie, dzięki któremu realizuje się zbawczy plan Boga, rozpoczęty wraz z narodzeniem Chrystusa i kontynuowany wraz z narodzeniem się Kościoła. Jest on miejscem uprzywilejowanym, gdzie doświadcza się konkretnej obecności Boga oraz Jego mocy tak, jak doświadczała tego Maryja; jest miejscem, gdzie etapy ziemskiego życia Maryi są przeżywane przez wierzących w ramach ich naśladowania Chrystusa. Maryja jest dla Kościoła wzorem przyjęcia Słowa Bożego oraz pełnienia Jego woli⁴⁰.

³² KPA, t. 51, 217 (Jasna Góra 20.09.1975).

³³ KPA, t. 12, 263 (Gniezno 01.10.1962); KPA, t. 60, 4 (Jasna Góra, 03.05.1968); KPA, t. 63, 69 (Jasna Góra 17.09.1979).

³⁴ Por. KPA, t. 10, 146 (Warszawa 14.01.1962); KPA, t. 19, 398 (Warszawa 10.03.1965); KPA, t. 21, 20 (Jasna Góra 02.07.1965).

³⁵ Por. KPA, t. 7, 288 (Warszawa 16.12.1960); KPA, t. 10, 325 (Warszawa 21.04.1962).

³⁶ Por. KPA, t. 13, 257 (Łaski 15.04.1962); KPA, t. 18, 81 (Kalwaria Zebrzydowska 16.08.1964).

³⁷ Por. S. WYSZYŃSKI, *Głos...*, 28, 29; TENŻE, *Wypełniamy Jasnogórskie Śluby...*, 140-141; KPA, t. 1, 295 (Warszawa 16.12.1956); KPA, t. 3, 86, 136 (Jasna Góra, 12.10.1957); KPA, t. 7, 288, 195 (Warszawa 16.12.1960); KPA, t. 12, 447 (Warszawa 28.12.1962).

³⁸ Por. KPA, t. 5, 92 (Łaski 22.03.1959); KPA, t. 7, 288 (Warszawa 16.12.1960); KPA, t. 10, 353 (Gniezno 24.05.1962).

³⁹ Por. KPA, t. 3, 136 (Jasna Góra 12.10.1957); KPA, t. 11, 147 (Warszawa 28.05.1962).

⁴⁰ Por. KPA, t. 15, 226 (Warszawa 20.09.1963); KPA, t. 23, 53 (Bydgoszcz 16.03.1966); KPA, t. 25, 306 (Lubaczów 23.09.1956); KPA, t. 34, 153 (Warszawa 04.08.1970).

Tajemnica wniebowzięcia Matki Bożej rzadko rozważana jest przez Prymasa jako tajemnica sama w sobie, najczęściej zaś rozważana jest w funkcji wyniesienia do pełni chwały, co oznacza równocześnie podjęcie macierzyństwa uniwersalnego i eschatologicznego wobec pielgrzymującego jeszcze przez ziemię Kościoła. Jak już wcześniej zaznaczyłem, „dlaczego” przeważa nad „jak” wniebowzięcia Maryi.

Jestem świadom, że tylko naszkicowałem problem, jednakże pozwala to zobaczyć jak Wyszyńskiemu bardzo zależało na tym, aby ukazać Maryję nie w Jej biernej postawie i przyjęciu należnej Jej chwały, ale właśnie w Jej dynamizmie i żywym zaangażowaniu w dzieje Kościoła i konkretnego człowieka.

O. dr Jan Pach OSPPE

ul. Kordeckiego 2
PL - 42-225 Częstochowa

L'assunzione di Maria nel kerigma del Cardinale Wyszyński

(Riassunto)

L'assunzione di Maria nella gloria celeste Wyszyński la lega strettamente alla sua maternità del Figlio di Dio e di tutti gli uomini. Maria sta sempre con la Chiesa per servirla. La discesa dello Spirito Santo è un inizio ben leggibile della diaconia ecclesiale di Maria che Ella svolgerà fino alla fine dei tempi; dopo l'assunzione è cambiato soltanto il modo del suo servizio, ma la sua protezione materna dura incessantemente.

Wyszyński sostiene la tesi della morte di Maria e della sua immediata risurrezione. Egli presenta l'assunzione come conseguenza della vita di Maria e privilegio proprio „indispensabile”, tenendo conto dell'immacolata concezione.

Nell'insegnamento di Wyszyński vediamo il passaggio da una lontana e simbolica figura di una donna apocalittica alla presenza concreta e tangibile della Madre che vigila alla nascita di nuovi figli di Dio. La maternità di Maria diventa modello della maternità della Chiesa che mette al mondo i credenti, e queste due maternità si sovrappongono e si completano reciprocamente.